

MARIUSZ JANIK*

Przez Atlantę do Rio – Letnie Igrzyska Olimpijskie w TVP „wczoraj” i „dziś”

Wprowadzenie

Zgodnie z treścią *Ustawy o radiofonii i telewizji* zadaniem telewizji jest m.in. „dostarczanie informacji, [...] ułatwianie korzystania z oświaty, sportu i dorobku nauki, [...] dostarczanie rozrywki”¹. Artykuł 20b. tejże ustawy w punkcie 1. wyszczególnia także „ważne wydarzenia”², które publiczny nadawca zobowiązany jest udostępnić widzom nieodpłatnie. Wśród wymienionych znajdują się m.in. Letnie Igrzyska Olimpijskie, którym postanowiłem poświęcić niniejszy artykuł. Dokładnie ostatnim sześciu olimpiadom, których byliśmy świadkami. Począwszy od Atlanty w 1996 roku, na Rio de Janeiro z roku ubiegłego skończywszy.

Co cztery lata w różnych zakątkach świata „przez okres dwóch tygodni odbywają się wydarzenia, które w istocie swojej nie mają ani aktualnie ani prognostycznie żadnego wpływu na życie nasze i los naszego społeczeństwa”³. Mimo wszystko wiele osób na okres olimpiady podporządkowuje swój dzień pod telewizyjną ramówkę. W Telewizji Polskiej Igrzyska Olimpijskie zadebiutowały w 1960 roku, gdy biało-czerwoni rywalizowali na rzymskich arenach. Kadrowicze przywieźli z „wiecznego miasta” aż „21 medali, w tym cztery złote”⁴. Sukces sportowy wiązał się z także z powodzeniem medialnym, ponieważ

* MGR MARIUSZ JANIK – Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej, Uniwersytet Wrocławski; e-mail: m_janik@op.pl.

¹ *Ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji*.

² Tamże.

³ Por. S. Szostkiewicz, *Olimpiada w Meksyku (Recepcja programów olimpijskich radia i telewizji)*, Warszawa 1970, s. 53.

⁴ W. Lipoński, *Od Aten do Atlanty. Minihistoria nowożytnych igrzysk olimpijskich 1896-1996*, Poznań 1996, s.46.

mająca zaledwie osiem lat telewizja wyemitowała materiały z najważniejszych wydarzeń sportowych na świecie. „Przygotowano 78 godz. transmisji, które z Rzymu komentowali Stefan Rzeszot, Eugeniusz Pach i Konrad Gruda”⁵. Kontent sportowy zasługiwał na uznanie, jednak nie obyło się bez krytyki skierowanej pod adresem Telewizji. „Recenzje o pracy ekipy redakcji sportowej nie były pochlebne, szczególnie te, które oceniały sposób komentowania zawodów. Jeden z recenzentów [...] pisał o: niezwykle ubogim języku, zachwaszczonym żargonowymi wyrazami, olbrzymiej ilości pomyłek, pseudolirycznych dygresjach itd. Widzowie łączyli obraz telewizyjny z radiowymi relacjami Bohdana Tomaszewskiego [...] Pewnym usprawiedliwieniem dla ekipy sprawozdawczej mogło być to, że większość relacji prowadzono nie bezpośrednio, ale z obrazu monitora”⁶. Igrzyska Olimpijskie w Rzymie były przełomowe dla TVP, jednak krytyka pokazała, że władza stacji czeka wiele pracy, by usatysfakcjonować odbiorców. Publiczny nadawca (niemal) nieprzerwanie transmitował najważniejszą imprezę sportową na świecie także w następnych latach⁷. W tym czasie oferta programowa TVP regularnie była poszerzana. Zmieniła się również struktura gatunkowa dwóch głównych kanałów. „W 1995 roku audycje sportowe w programie TVP1 stanowiły 2,5% ramówki, w programie TVP2 były o prawie pięć punktów procentowych wyższe (7,2%)”⁸. W następnych latach udział imprez sportowych na antenach publicznego nadawcy nieznacznie się zmienił. „W ramówce TVP1 wzrósł do 5% (w roku Igrzysk Olimpijskich 6%), natomiast w TVP2 zmalał do 5,5% (w roku Igrzysk Olimpijskich 6,5%)”⁹.

XXI wiek przyniósł rewolucję cyfrową, na szeroką skalę wprowadzone zostały nowoczesne technologie (internet, platformy telewizyjne). Telewizja Polska poszerzyła swoją ofertę o specjalistyczne kanały, otworzyła się także na przekazy multimedialne (m.in. w streamingu internetowym). Obecnie trudno wyobrazić sobie, aby śledzić poczynania olimpijczyków wyłącznie za pośrednictwem przekazów telewizyjnych. Może się wydawać, że właśnie cyfryzacja była jedną z głównych przyczyn spadku znaczenia imprez sportowych na dwóch głównych antenach TVP w ostatnich latach. Zmieniły się także tendencje. „Więcej transmisji oferuje TVP1 (w roku 2010 sport stanowił 5,1% ramówki, w 2013 już tylko 3,8%), jego „młodsza siostra” TVP 2 (w 2010 roku 2%, trzy lata

⁵ J. Kończak, *Od Tele-Echa do Polskiego Zoo. Ewolucja programu TVP*, Warszawa 2007, s. 82.

⁶ Por. A. Kozieł, *Za chwilę dalszy ciąg programu... Telewizja Polska czterech dekad 1952-1989*, Warszawa 2003, s. 107.

⁷ W 1984 roku Igrzyska Olimpijskie w Los Angeles zostały zbojkotowane przez kraje socjalistyczne w tym przez Polskę. W związku z powyższym biało-czerwoni nie pojechali do Stanów Zjednoczonych, natomiast TVP zrezygnowała z przeprowadzania bezpośrednich transmisji z aren olimpijskich.

⁸ Por. T. Mielczarek, *W analogowym świecie. Zarys dziejów telewizji w Polsce w latach 1989-2013*, Kielce 2015, s. 61-62.

⁹ T. Skoczek, *Strategia TVP S.A. 2002-2006*, Bochnia 2003, s. 27-30.

później 2,0%) skierowała swoją uwagę w stronę filmów fabularnych (44%) oraz innej, szeroko rozumianej rozrywki (16,1%)¹⁰. Przy pomocy metody analizy spróbuję odpowiedzieć na kilka interesujących mnie pytań. Nadrzędnymi będą te, o sposób, w jaki transmisje z najważniejszej sportowej imprezy świata otrzymuje polski odbiorca, a także o prognozy na najbliższe lata, bezpośrednio związane z Letnimi Igrzyskami Olimpijskimi w Tokio w 2020 roku.

Telewizyjny minimalizm

W 1996 roku przypadała setna rocznica organizowania Letnich Igrzysk Olimpijskich. Szczególnie Grecy liczyli, że to sportowe święto w tak szczególnym momencie ponownie zawita w Atenach. Ostatecznie tak się nie stało. Zaszczyc organizowania XXVI Letnich Igrzysk Olimpijskich przypadł Atlancie. Wybór amerykańskiego miasta spotkał się z ogromnym protestem, zwłaszcza ze strony Hellenów. Ówczesna grecka minister kultury decyzję Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego podsumowała słowami „coca-cola wygrała z Partenonem”¹¹. Na powrót Igrzysk do „domu” atenczykom przyszło poczekać kolejne osiem lat. Wówczas jednak wielka impreza sportowa, której w czteroletnim odstępie oczekuje cały świat, zmieniła się nie do poznania. Zatraciła swojego romantycznego ducha, stała się tym samym ogromną machiną finansową zrzeszającą wokół siebie bogatych sponsorów, w tym również prężnie działające na rynku koncerty medialne. „Co prawda już wcześniej ruch olimpijski ulegał wpływom pieniądza i reklamy, ale świat miał jeszcze złudzenia”¹². Dla Juana Antonio Samarancha, ówczesnego prezesa MKOL-u nadrzędnym celem było uczynienie z Igrzysk wartościowego produktu nastawionego nie tylko na emocje sportowe, ale przede wszystkim marketing i promocję. Proces komercjalizacji rzeczywiście postępował. Porównując przekazy z Atlanty do Barcelony, która gościła olimpijczyków cztery lata wcześniej, szczególną uwagę przykuwały bloki reklamowe wypełniające telewizyjne przekazy. Już w 1992 roku „finansową improwizację Los Angeles zastąpił precyzyjny budżet [...] Prawa telewizyjne sprzedano za [...] 700 milionów dolarów”¹³. W 1996 roku internet nie był jeszcze tak popularnym medium, dlatego też krytyka pod adresem organizatorów nie była aż tak miażdżąca. Z drugiej strony w setną rocznicę Igrzysk, olimpijska idea promowana przez barona Pierre’a de Coubertine’a musiała zostać zredefiniowana

¹⁰ Por. T. Mielczarek, *W analogowym świecie...*, s. 61-62.

¹¹ <http://sport.tvp.pl/rio/24858814/atlanta-1996> (dostęp: 02.05.2017r.).

¹² S. Grzegorzczak, *Atlanta 1996 [w:] Igrzyska Olimpijskie na przełomie wieków. Polska w Atlancie, Nagano, Sydney, Salt Lake City, Atenach i Turynie*, pod red. Polskiego Komitetu Olimpijskiego, Warszawa 2006, s. 18.

¹³ T. Olszański, *Osobista historia Olimpiad*, Warszawa 2004, s. 174.

i precyzyjnie dopasowana do współczesnych realiów. „Mimo natłoku reklam [...] mimo dziesiątków logo partnerów, sponsorów czy dostawców, sport uratował olimpiadę, a więc i nową formułę”¹⁴. W XXVI Letnich Igrzyskach Olimpijskich udział wzięło 190 narodowych komitetów olimpijskich. Rozegrano 271 konkurencji w 26. dyscyplinach. W olimpiadzie wzięło udział ponad 10 tysięcy sportowców. Polską kadrę stanowiła 160. osobowa grupa, która przywozła do kraju 17 medali (siedem złotych, pięć srebrnych i pięć brązowych). Jak się miało okazać, Igrzyska w Atlancie były jednymi z najlepszych dla Polaków pod względem sportowym. Zajęli oni 11. miejsce w klasyfikacji medalowej.

W Polsce przekazy medialne z Atlanty udostępnione były przez Telewizję Polską. Dzięki przynależności do Europejskiej Unii Nadawców EBU [...] Telewizja Polska (do 2012 roku) miała wyłączność na transmisje olimpijskie do kraju”¹⁵. Igrzyska Olimpijskie w Stanach Zjednoczonych trwały od 19 lipca do 4 sierpnia. Ceremonia Otwarcia transmitowana była „na żywo” za pośrednictwem TVP1. Relacja pierwszego dnia Igrzysk rozpoczęła się o godz. 1.55 czasu polskiego. Przez kolejne dwa tygodnie przekazy z Atlanty transmitowane były właśnie w godzinach nocnych przez dwa kanały TVP¹⁶. Z pierwszych w historii Igrzysk Olimpijskich nastawionych w głównej mierze na komercję¹⁷ polski nadawca przeprowadził „około 250 godzin transmisji. Do Stanów Zjednoczonych wysłana została 28-osobowa ekipa TVP (dziennikarze, komentatorzy)”¹⁸. Ówczesnie był to imponujące przedsięwzięcie. Dla porównania osiem lat wcześniej w trakcie olimpiady w Seulu, do Korei Południowej wysłano „nieliczną, 15-osobową ekipę (w tym 11 dziennikarzy)”¹⁹. Ponownie uwagę poświęcono głównie wydarzeniom związanym z udziałem reprezentantów Polski. Nie ograniczono się jednak wyłącznie do występów biało-czerwonych. Pierwszy program Telewizji Polskiej wyemitował m.in. finał turnieju koszykarskiego mężczyzn²⁰.

Każdorazowo, przekazy „na żywo” poprzedzało studio, w którym zasiadający w nim elegancko ubrany (garnitur, biała koszula, krawat) redaktor (np. Przemysław Babiaryz) przedstawiał m.in. plan dnia, informował o najważniejszych wydarzeniach związanych z występami Polaków na arenach olimpijskich. Patrząc obecnie na telewizyjne studio sprzed dwudziestu jeden lat, należy przyznać, że

¹⁴ Tamże, s. 178.

¹⁵ H. Urbaś, *Polski ruch olimpijski a media [w:] 90 lat na olimpijskim szlaku*, pod red. Polskiego Komitetu Olimpijskiego, Warszawa 2009, s. 99.

¹⁶ W 1996 roku Telewizja Polska nie uruchomiła jeszcze kanału sportowego, ten - TVP Sport - pojawił się w jej ofercie dopiero dekadę później.

¹⁷ Za pierwsze komercyjne Letnie Igrzyska Olimpijskie uznaje się olimpiadę w Los Angeles w 1984 roku. Sytuacja ta powtórzyła się również w Barcelonie cztery lata później, by swoje XX-wieczne apogeum osiągnąć w Atlancie w 1996 roku.

¹⁸ <http://archiwum.rp.pl/arttykul/81540-250-godzin-z-Atlanty.html> (dostęp: 02.05.2017r.).

¹⁹ Por. A. Kozieł, *Za chwilę dalszy ciąg programu...* s. 261.

²⁰ Mecz Jugosławia - Stany Zjednoczone.

prezentowało się ono bardzo skromnie. Znajdował się w nim ekran, na którym widniało logo Igrzysk w Atlancie. Na pierwszym planie ustawiony był szklany stół, za którym zasiadał prowadzący. W odróżnieniu od studia Igrzysk w Barcelonie, w 1996 roku w pomieszczeniu brakowało telefonu, czy maskotki olimpijskiej. Można ukuć też, że w trakcie Igrzysk w Atlancie Telewizja Polska postawiła na minimalizm. Tendencja ta zmieniła się już cztery lata później, gdy największa na świecie impreza sportowa zagościła na kontynencie australijskim.

Fot. 1 i 2. Porównanie studia telewizyjnego Telewizji Polskiej podczas Igrzysk Olimpijskich w Barcelonie (1992), oraz Atlancie (1996).

Transmisje nastawione na ekspercki przekaz

U schyłku XX wieku MKOl po czterdziestu czterech latach przerwy postanowił powrócić do „krajiny kangurów”. Tym samym najsilniejszy kandydat – Pekin – na swoją szansę musiał poczekać kolejne osiem lat. Cztery dekady oczekiwania Australii²¹ zbiegły się z końcówką tysiąclecia. Nie bez powodu o olimpiadzie w Sydney mawiano - *Millenium Olympic Games*. Inaczej, niż cztery lata wcześniej, została ona zorganizowana letnio-jesienną porą - od 15 września do 1 października. „Igrzyska olimpijskie poprzedzone zostały licznymi protestami Aborygenów chcących zwrócić uwagę opinii światowej na ich trudną sytuację społeczną oraz aferę finansową, w którą uwikłany został Międzynarodowy Komitet Olimpijski, to prezydent Juan Antonio Samaranch triumfalnie oznajmił, że XXVII igrzyska były najwspanialszymi w historii tej imprezy, a potwierdzeniem tych słów miały być kolejne rekordy organizacyjne²². Komitety olimpijskie wystawiły do walki o medalowe komplety 199 reprezentacji narodowych. Do

²¹ Poprzednie Igrzyska Olimpijskie na kontynencie australijskim zorganizowano w Melbourne w 1956 roku.

²² R. Falewicz, *Historia igrzysk olimpijskich*, Poznań 2004, s. 155.

300. zwiększono także liczbę konkurencji, które rozegrano w 28. dyscyplinach. Udział w nich wzięło przeszło 10 500 sportowców. Polskę reprezentowało 191 osób. Biało-czerwoni przywieźli z Australii czternaście medali (sześć złotych, pięć srebrnych i trzy brązowe). W porównaniu z Atlantą nastąpił więc regres. Ostatecznie zostaliśmy sklasyfikowani na 14. miejscu.

Ponownie, jak to miało miejsce w latach poprzednich, transmisje z olimpiady przeprowadziła Telewizja Polska. Jak zaznacza obecny dyrektor sportowy TVP, Włodzimierz Szaranowicz: „Do końca XX wieku sprawa była prosta. Prawa do pokazywania igrzysk olimpijskich przez nadawców publicznych od Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego nabywało EBU, czyli Europejska Unia Nadawców. Polska jako członek tego stowarzyszenia płaciła składki, dzięki czemu była traktowana jak każda inna telewizja publiczna w innym kraju”²³. Jak wykazały badania²⁴, blisko 75% polskiego społeczeństwa było zainteresowane przekazami medialnymi z odległej Australii. Połowa z nich zainteresowana była pełną ofertą programową przygotowaną przez publicznego nadawcę. Część osób ze względu na nocną porę nadawania skupiała uwagę wyłącznie na fragmentach, czy materiałach powtórkowych. Ponownie „wyemitowano około 250. godzin transmisji”²⁵. W 2000 roku w Polsce zaczął funkcjonować internet, jednak tylko niewielki odsetek kibiców (1%) deklarował, że właśnie z tego medium korzystał, by otrzymać informacje na temat olimpijskich występów polskich reprezentantów. Głównym przekaznikiem wiadomości były anteny dwóch stacji telewizyjnych Telewizji Polskiej. Tylko 17% Polaków deklaroowało, że w ogóle nie jest zainteresowane Igrzyskami Olimpijskimi. Przekazy z Australii spotkały się z niewielką krytyką ze strony widzów. Główne zarzuty kierowano w stronę dziennikarzy sportowych, relacjonujących dane zawody ze studia w Warszawie. Wysoko natomiast oceniono pracę wysłanych na kontynent australijski komentatorów. Największym uznaniem cieszyli się: Włodzimierz Szaranowicz i Dariusz Szpakowski.

Zmiany nastąpiły również w telewizyjnym studio olimpijskim. Stół, przy którym zasiadał elegancko ubrany redaktor prowadzący, był tym razem odzwierciedleniem symbolu Igrzysk - pięciu kół olimpijskich. Na jednym z dwóch najbardziej oddalonych od dziennikarza kół ułożone zostały maskotki, symbole australijskich Igrzysk. Do studia zaproszono gości. Za plecami osób zasiadających w studio znajdował się monitor, obok, którego widniało logo Sydney 2000. Tendencja zapraszania rozmówców do studia utrzymana została także

²³ <http://www.rp.pl/Media/301299969-Wlodzimierz-Szaranowicz-Telewizja-Polska-na-pewno-pokaze-igrzyska.html> (dostęp: 02.05.2017r.).

²⁴ Wyniki badań zostały udostępnione w raporcie OBOP-u, *Olimpiada w Sydney – zainteresowanie i ocena relacjonowania jej przez TVP*, Warszawa 2000.

²⁵ http://archiwum.rp.pl/artykul/298033-Cala-dobe.html?_Rzeczpospolita-298033?_=9 (dostęp: 02.05.2017r.).

w następnych latach. Koniec XX wieku wiązał się ze zmianami, które mają swoje miejsce na telewizyjnych antenach także obecnie. Koncerny medialne i należące do nich stacje telewizyjne stawiają na przekazy eksperckie. Obecnie trudno wyobrazić sobie studio olimpijskie, w którym kontakt z widzem miałyby tylko jedna osoba. Cztery lata, które upłynęły pomiędzy wydarzeniami z Atlanty a tymi z Australii, mogły utwierdzić odbiorców w przekonaniu, że telewizja publiczna chce się zmieniać, iść z „duchem czasu”. Niewątpliwie ten fakt determinowała również konkurencja. W 2000 roku na polskim rynku medialnym funkcjonowały już platformy cyfrowe, a co za tym idzie, część społeczeństwa mogła oglądać olimpiadę za pośrednictwem przekazów satelitarnych. TVP chcąc zatrzymać widza przy sobie, była zobowiązana zaoferować mu produkt w możliwie luksusowej formie.

Fot. 3. Studio olimpijskie TVP w trakcie Igrzysk Olimpijskich w Sydney (2000).

Redakcyjne duety

W 2004 roku Igrzyska Olimpijskie po dwunastu latach powróciły na Stary Kontynent. Dla telewizji ten fakt oznaczał wzrost oglądalności, ponieważ pierwszy raz od 1992 roku będą mogli przeprowadzać transmisje i relacje „na żywo” w ciągu dnia. Dla Greków, którzy „w czwartej turze głosowania pokonali Włochów”²⁶, był to natomiast powrót do korzeni. Czekali oni 108 długich lat, by na Olimpie znów zapłonął Znicz. Jeszcze przed Ceremonią Otwarcia gospodarze napotykali na wiele problemów²⁷. Do ostatniej chwili nie było pewne, czy uda się ukończyć prace budowlane na wszystkich ze zgłoszonych w protokole olimpijskich

²⁶ D. Miller, *Historia igrzysk olimpijskich i MKOL. Od Aten do Londynu – 1984-2012*, Poznań 2012, s. 362-363.

²⁷ Sytuacja z nimi związana utwierdziła MKOL w przekonaniu, że nie popełniono błędu w 1996 roku, gdy w setną rocznicę przyznano możliwość organizacji Igrzysk Atlanty.

arenach. W trakcie budowy stadionów zginęło kilkadziesiąt osób, co również spowolniło przygotowania do sportowego święta. Nie bez przyczyny o ateńskich Igrzyskach mawia się, że były one „najwolniejsze w historii”²⁸. Ostatecznie udało się przygotować wszystko zgodnie z planem i 13 sierpnia 2004 roku pokazano całemu światu Ceremonię Otwarcia. W XXVIII Letnich Igrzyskach Olimpijskich, które trwały do 29 sierpnia, udział wzięły 202 narodowe komitety olimpijskie. Rozegrano 301 konkurencji w 28. różnorodnych dyscyplinach. W Igrzyskach udział wzięło przeszło 11 tysięcy sportowców, w tym 202. osobowa grupa reprezentantów Polski. Kadrowicze przywieźli z Grecji zaledwie dziesięć medali (trzy złote, dwa srebrne, trzy brązowe), co było najgorszym wynikiem od czasów Igrzysk w Melborne w 1956 roku. Biało-czerwoni w klasyfikacji medalowej zajęli odległe 23. miejsce.

Wspomniany wcześniej powrót Igrzysk do Europy sprawił, że ówczesny dyrektor sportowy TVP, „Janusz Basałaj zdecydował, by studio olimpijskie po raz pierwszy od dwudziestu czterech lat (Moskwa 1980) ulokować na miejscu, w Atenach. Jego stałymi gospodarzami byli: Maciej Kurzajewski i Paulina Chylewska. Odświeżona została także kadra dziennikarzy. Do Aten nie wysłano m.in. Dariusza Szpakowskiego”²⁹. Było to ogromne zaskoczenie, popularnemu komentatorowi pozostało prowadzenie studia w Warszawie. Zamiennie z Jackiem Kurowskim późnym wieczorem, na zakończenie dnia olimpijskich zmagani w programie drugim TVP prowadzili magazyn *Ateny 2004 – Wydarzenia dnia*. Każdy dzień rozpoczynał magazyn emitowany w programie drugim - *Dzień dobry Ateny*. Miał on za zadanie podsumować poprzedni dzień i zapowiedzieć nadchodzące wydarzenia. Analogiczny magazyn emitowany był wieczorem w programie pierwszym - *Dobry wieczór Ateny*. W greckim studio prezentowano najważniejsze wydarzenia dnia, przeprowadzano rozmowy z gośćmi etc. Telewizja Polska przygotowała rekordową ilość transmisji. Łącznie wyemitowano 300 godzin relacji. TVP 1, TVP 2 i TVP3 Regionalna prezentowały bloki programowe przez 17 godzin dziennie. Plan ramówki podporządkowany był głównie pod występy polskich reprezentantów, lecz ponownie nie zabrakło także transmisji sportowych bez udziału Polaków. „Średnia oglądalność Igrzysk Olimpijskich w Atenach wyniosła 2 miliony 89 tysięcy widzów. Był to wynik lepszy od tego sprzed czterech lat. Wydarzenia z Sydney śledziło około 1 miliona widzów mniej”³⁰. Niewątpliwie wpływ na tę statystykę mogły mieć pory nadawania relacji.

Kolejne zmiany dotknęły telewizyjnego studia. Zasadniczą było wprowadzenie damsko-męskiego duetu redaktorów prowadzących. Statystyki świadczą, że

²⁸ <http://sport.tvp.pl/rio/24858780/ateny-2004> (dostęp: 02.05.2017r.).

²⁹ <https://media2.pl/media/125991-Wielkie-chwile-sportu-Triumf-pod-Akropolem.html> (dostęp: 02.05.2017r.).

³⁰ <http://www.wirtualnemedial.pl/print/igrzyska-olimpijskie-w-telewizji> (dostęp: 02.05.2017r.).

„programy sportowe są jedynymi, które przyciągają przed ekrany więcej panów niż pań”³¹. Wydaje się, że męska natura sportu determinuje także fakt, iż wśród dziennikarzy sportowych znajduje się więcej mężczyzn. „Sport był sprawą męską, dopiero czasy nam współczesne dopuściły kobiety na areny”³². Jak pokazuje przykład TVP, nie tylko areny sportowe, ale także przed telewizyjne kamery. Oczywiście, należy pamiętać, że kobiety w sportowych przekazach medialnych funkcjonowały niemal od początku. „Pierwsze radiowe sprawozdanie sportowe transmitowane przez Polskie Radio w końcu lat 20. ub. stulecia było udziałem kobiety, Ady Arzówny”³³. Niewątpliwie jednak widzowie śledzący sportowe – w tym olimpijskie – wydarzenia mogli być przyzwyczajeni do męskich wizerunków i głosów. W ateńskim studio prowadzący zasiadali na półokrągłej sofie, przy dużym stole, do którego zapraszali wielu znamienitych gości. Za ich plecami tradycyjnie znajdował się duży ekran, na którym wyświetlane było logo Igrzysk – jego rozmiar był jednak większy, aniżeli w poprzednich latach. TVP postawiła na nowoczesność, nie tylko zmodernizowała studio, ale i dokonała metamorfozy w sposobie przedstawiania wiadomości w studio olimpijskim. Kolejne zmiany czekały widzów cztery lata później, gdy Igrzyska zagościły na kontynencie azjatyckim.

Fot. 4. Greckie studio olimpijskie TVP w trakcie Igrzysk Olimpijskich w Atenach (2004).

³¹ I. Loewe, *Igrzyska olimpijskie w polskiej telewizji* [w:] *Igrzyska Olimpijskie w mediach masowych: 1948-1984*, pod red. E. Pawlak-Hejno, M. Piechoty, P. Nowaka, Lublin 2016, s. 18.

³² J. A. Szczepański, *Od Olimpii do olimpiad*, Kraków 1980, s. 113.

³³ B. Tuszyński, *Radio i sport*, Warszawa 1993, s.20.

Pierwsze internetowe igrzyska

W gronie kandydatów zainteresowanych organizacją XXIX Letnich Igrzysk Olimpijskich znajdowało się pięć miast: Pekin, Paryż, Sztambuł, Osaka i Toronto. Finał rozegrał się między Pekinem a Toronto - triumf odniosła stolica Chin. Ówczesny wiceprezes MKOL, Zhenliang He decyzję Komitetu tłumaczył tymi oto słowami: „Sądzę, że powód był prosty: większość [...] była przekonana, że nadszedł najwyższy czas na przyznanie organizacji olimpiady najliczniejszemu narodowi świata. Festiwal sportu w Chinach nie będzie tylko okazją do bezpośredniego zaprezentowania nastroju i ducha igrzysk przed prawie półtora miliardem Chińczyków, ale również pokazania roli, jaką ruch olimpijski odgrywa w intensyfikowaniu - właśnie poprzez igrzyska - rozwoju miast-gospodarzy, a nawet całego świata pod względem gospodarczym, kulturalnym i społecznym³⁴. W momencie ogłoszenia wyboru gospodarza Igrzysk Olimpijskich w 2008 roku pewne było jedno - będzie to największe i najdroższe wydarzenie w historii. Chińczycy prezentujący się świetnie od strony sportowej - szczególnie od roku 2000 - liczyli, że uda im się także zdominować inne olimpijskie aspekty. Na potrzeby Igrzysk wybudowali kilkadziesiąt aren sportowych, sposobem organizacji olimpiady zachwycili cały świat - „nowoczesne obiekty sportowe, funkcjonalna Wioska Olimpijska, imponujące centra - Prasowe i Radiowo-Telewizyjne, niemal bezbłędnie działający olimpijski transport”³⁵. Na nic zdały się liczne protesty wielu środowisk namawiających do bojkotu Igrzysk ze względu na bezwzględną politykę Chin wobec Tybetu i Sudanu. Ostatni głos miał jednak szef MKOL-u, Juan Antonio Samarach, będący zwolennikiem zorganizowania Igrzysk na azjatyckiej ziemi. Mimo prośb i gróźb te doszły do skutku - trwały od 8 do 24 sierpnia. Do stolicy Państwa Środka przyjechały 204 narodowe komitety olimpijskie. Przeszło 11 tysięcy sportowców wzięło udział w 302. konkurencjach rozgrywanych w ramach 28. dyscyplin. Białe-czerwona kadra liczyła 263. sportowców. Ci ostatecznie wywalczyli jedenaście medali (cztery złote, pięć srebrnych, dwa brązowe). W porównaniu z osiągnięciem z Aten wynik pekiński mógł być zadowalający. Ponownie jednak liczono na więcej aniżeli tylko 16. miejsce w klasyfikacji medalowej.

Igrzyska Olimpijskie w 2008 roku tradycyjnie zagościły na antenach Telewizji Polskiej. Były one przełomowe, ponieważ TVP w swojej ofercie posiadała kanał sportowy - TVP Sport. „18 listopada 2006 roku powstał pierwszy komercyjny i kodowany kanał w historii polskiej telewizji publicznej, na który TVP SA udziela operatorom medialnym płatnych licencji na reemisję”³⁶. „Był dostępny

³⁴ D. Miller, *Historia igrzysk olimpijskich i MKOL...*, s. 394.

³⁵ *Igrzyska XXIX Olimpiady Pekin 2008*, pod red. Polskiego Komitetu Olimpijskiego, Warszawa 2008, s. 3.

³⁶ A. Ostrowski, *Telewizyjna transmisja sportowa, czyli największy teatr świata*, Wrocław 2007, s. 43.

za pośrednictwem dekodera lub w pakiecie „premium” telewizji kablowych³⁷ Dodatkowo 6 sierpnia 2008 roku Telewizja Polska uruchomiła pierwszy kanał w najwyższej jakości obrazu - TVP HD. Powstał on głównie ze względu Letnie Igrzyska Olimpijskie w Pekinie. Nie były to jednak jedyne zmiany przeprowadzone przez publicznego nadawcę. Bezpośrednie transmisje przeprowadzono także za pośrednictwem streamingu internetowego. Na stronie iTVP.pl przygotowanych zostało „czternaście przekazów multilateralnych”³⁸ – po raz pierwszy w historii polskiej telewizji widz, czy internauta mógł decydować o wyborze preferowanej przez siebie relacji sportowej na tak dużą skalę. Do Pekinu została wysłana liczna, 45. osobowa grupa reprezentująca TVP – „To chyba największa ekipa w historii, ale gdybyśmy mogli wysłać jeszcze piętnaście osób, też byłoby nieźle. Niestety, jesteśmy ograniczeni liczbą akredytacji”³⁹ – mówił ówczesny dyrektor TVP Sport i szef «ekipy olimpijskiej», Robert Korzeniowski. W kanale sportowym Telewizji Polskiej wydarzenia z Pekinu transmitowano przez całą dobę. Osiemnaście godzin relacji sportowych zaproponowano widzom programu pierwszego i drugiego. Tyle samo antenowego czasu poświęcono Igrzyskom Olimpijskim na kanale TVP HD. Po raz pierwszy w historii transmisję z Cereemonii Otwarcia można było oglądać w trzech kanałach należących do portfolio Telewizji Polskiej - TVP 1, TVP Sport i właśnie TVP HD. W trakcie pierwszego dnia XXIX Igrzysk Olimpijskich nastąpiła inauguracja najnowocześniejszego w Polsce studia telewizyjnego należącego do kanału TVP HD. Niezwykle bogata oferta telewizyjna nie wpłynęła znacząco na słupki oglądalności. Wydarzenia z Pekin w stosunku do tych z Aten śledziło około 900 tysięcy mniej widzów. Należy jednak pamiętać, że większość transmisji ze względu na różnice czasowe przeprowadzano w nocy.

Wspomniane w poprzednim akapicie studio TVP HD przygotowywane specjalnie pod olimpiadę było bardzo nowoczesne. Imponowały w nim przede wszystkim „ekrany plazmowe, na których wyświetlano specjalne animacje poszczególnych konkurencji sportowych. Wielkie wrażenie sprawiała też specjalna dioda, na której pojawiały się piktogramy dyscyplin olimpijskich. W studio TVP HD znajdowała się największa ówczesnie w Polsce plazma o przekątnej 103 cali⁴⁰. Telewizja Polska mimo propozycji, aby zorganizować studio olimpijskie na miejscu w Chinach, z przyczyn finansowych nie przystała na nią. Zainwestowano w studio w Warszawie i rzeczywiście odniosło ono sukces. Funkcjonowało w studiach telewizyjnych także w następnych latach. Podobnie jak w Atenach, w trakcie chińskich Igrzysk studio prowadziło dwoje redaktorów

³⁷ W. Świerczyńska-Głownia, *Ewolucja rynku telewizyjnego w Polsce*, Kraków 2014, s. 94.

³⁸ <https://www.pb.pl/40-godzin-na-dobe-igrzysk-w-pekinie-w-tvp-440214> (dostęp: 02.05.2017r.).

³⁹ <http://centruminformacji.tvp.pl/15802866/tysiac-godzin-transmisji> (dostęp: 02.05.2017r.).

⁴⁰ <http://www.tvp.pl/centrum-informacji/informacje-dla-mediow/komunikaty-centrum-informacji/studio-tvp-hd-z-najwieksza-plazma-w-polsce/15802873> (dostęp: 02.05.2017r.).

(pary redaktorskie – kobieta i mężczyzna). Do studia zapraszano także ekspertów, by wciąż podtrzymywać tendencję tzw. przekazów eksperckich, o których pisałem w poprzednich akapitach.

Najwyższa jakość i fala krytyki

Stolica Anglii może szczyć się tytułem miasta, które najczęściej organizuje Igrzyska Olimpijskie. W 2012 roku najlepsi sportowcy na świecie po raz trzeci w historii zagościli nad Tamizą⁴¹. W drodze do pełnienia funkcji gospodarza jubileuszowych XXX Igrzysk Olimpijskich Londyn musiał pokonać wiele innych miast: Moskwę, Nowy Jork, Madryt oraz Paryż. „Szczególnie silna wydawała się kandydatura amerykańska, ale ostateczną batalię Wielka Brytania stoczyła z Francją. Zwycięstwo pierwszych było minimalne⁴². Gospodarze Igrzysk Olimpijskich w 2008 roku perfekcyjnie przygotowali największą na świecie imprezę sportową, postawili przed Anglikami bardzo trudne zadanie. Londyńczycy nie zamierzali jednak za wszelką cenę dążyć do osiągnięcia podobnych rezultatów. Mimo znacznie mniejszych nakładów finansowych ostatecznie i tak osiągnęli sukces – starania gospodarzy docenili nie tylko kibice, ale i dziennikarze oraz sportowcy. Do stolicy Anglii na okres od 27 lipca do 12 sierpnia, przyjechali 204 narodowe komitety olimpijskie. Łącznie blisko 11 tysięcy sportowców - mniejsza grupa niż cztery lata wcześniej. Zmniejszona o dwie została także ilość dyscyplin sportowych, rozdano 302 komplety medali. Polska reprezentacja liczyła 213. zawodników. Ostatecznie zdobyli oni 11 medali (trzy złote, jeden srebrny i siedem brązowych). Był to wynik słabszy nawet od – najgorszego od lat – osiągnięcia z Aten. W Grecji biało-czerwoni zdobyli jeden krążek mniej, miały one jednak większą wartość. 24. miejsce w klasyfikacji medalowej było wynikiem zdecydowanie poniżej możliwości polskich olimpijczyków.

Igrzyska Olimpijskie po ośmiu latach wróciły do Europy, więc nadawcy telewizyjni transmitujący to wydarzenie – podobnie jak w Atenach w 2004 roku – liczyli na sukces komercyjny. Telewizja Polska postanowiła wykonać kolejny krok naprzód. Transmitowała zawody z olimpijskich aren na dwóch swoich głównych antenach (TVP1, TVP2), a także w TVP Sport i TVP Info. Przekaz ostatniego z wymienionych kanałów na okres Igrzysk Olimpijskich został zakonodowany na satelicie Astra⁴³. Wciąż nie zrezygnowano również z przekazów za

⁴¹ Wcześniej taka sytuacja miała miejsce w 1908 roku i 1948 roku.

⁴² D. Miller, *Historia igrzysk olimpijskich i MKOL...*, s. 444-445.

⁴³ Telewizja Polska wykupiła licencję do pokazywania Igrzysk wyłącznie na terenie kraju, a standardowo informacyjny kanał z jej portfolio dostępny jest w całej Europie. Podane za: <http://www.tvp.info/8140462/informacje/technologie/tvp-info-czasowo-zakodowane-na-astrze/> (dostęp: 02.05.2017r.).

pośrednictwem TVP HD, mimo że od 1 czerwca 2012 roku również dwa główne kanały TVP nadawały sygnał w najwyższej rozdzielczości obrazu. Dodatkowo Telewizja Polska ponownie udostępniła kibicom transmisje „za pośrednictwem streamingu internetowego (londyn2012.tvp.pl) szesnaście równoległych kanałów, w których znalazły się transmisje z zawodów. Serwis ten dostępny był nie tylko dla użytkowników komputerów, tabletów czy smartfonów. Możliwość odbioru transmisji z olimpiady mieli widzowie korzystający z aplikacji SmartTV⁴⁴. TVP posiadająca wyłączną licencję na relacjonowanie londyńskich zawodów odsprzedała część sublicencji satelitarnej platformie N⁴⁵. Były to pierwsze w historii polskiej telewizji Igrzyska Olimpijskie transmitowane za pośrednictwem tak mnogiej ilości platform⁴⁶. Telewizja Polska oferowała swoim abonentom blisko 750 godzin relacji z angielskich aren sportowych. Codziennie emitowano programy dedykowane Igrzyskom m.in. *Halo, tu Londyn, Olimpijski wieczór*.

Nie obyło się jednak bez krytyki ze strony widzów. Główne zarzuty dotyczyły faktów, iż część relacji nie jest emitowana „na żywo” (mecz polskich badmintonistów, eliminacje strzelectwa z udziałem Pauli Wrońskiej i Sylwii Bogackiej)⁴⁷. Najwięcej uwag pod adresem TVP kierowano jednak ze względu na przerywanie transmisji reklamami (mecz tenisa ziemnego z udziałem Agnieszki Radwańskiej)⁴⁸ bądź innymi programami z telewizyjnej ramówki (mecz tenisa stołowego z udziałem Natalii Partyki przerwany, by wyemitować odcinek serialu *07 zgłoś się*)⁴⁹. Część zarzutów została odparta przez TVP. Zgodnie z ustępem 16. artykułu *Ustawy o radiofonii i telewizji* minutowe spoty reklamowe mogły pojawiać się także w przerwach technicznych w trakcie meczów siatkówki⁵⁰.

Studio olimpijskie Telewizji Polskiej ulokowane zostało w Warszawie. Nie zmieniło się szczególnie od czasu Igrzysk Olimpijskich w Pekinie. Ponownie w rolę prowadzących wcielił się damsko-męski duet redakcyjny. W studio

⁴⁴ <http://satkurier.pl/news/76966/londyn2012tvpp1-16-rownoleglych-kanalow-na-io.html> (dostęp: 02.05.2017r.).

⁴⁵ Platforma N emitowała Igrzyska Olimpijskie na pięciu swoich antenach (cztery kanały nPremium oraz nSport). Wszystkie dostępne były w HD, część transmisji prezentowano w technologii 3D. W ofercie znalazły się przede wszystkim gry zespołowe tj. piłka nożna, koszykówka, siatkówka, piłka ręczna. Dodatkowo transmitowane były: boks i gimnastyka artystyczna. Podane za: <https://media2.pl/media/92524-Igrzyska-Olimpijskie-2012-w-HD-i-3D-na-kanalach-n.html> (dostęp: 02.05.2017r.).

⁴⁶ Podobnie jak w poprzednich latach Igrzyska Olimpijskie transmitowane były także w satelitarnej, kodowanej stacji telewizyjnej, Eurosport.

⁴⁷ <http://www.wirtualnemedi.pl/artykul/kibice-oburzeni-na-olimpijskie-wpadki-tvp-nie-na-zywo-reklamy-i-przerwana-transmisja> (dostęp: 02.05.2017r.).

⁴⁸ Tamże.

⁴⁹ Tamże.

⁵⁰ TVP ostatecznie nie emitowało reklam w trakcie meczów siatkówki halowej, ponieważ - jak zaznaczyli pracownicy biura reklamy - takie sytuacje są irytujące dla widzów. Podane za: <http://www.wirtualnemedi.pl/artykul/tvp-reklamy-dozwolone-w-przerwie-transmisji-sportowej> (dostęp: 02.05.2017r.).

dziennikarze gościli wielu ekspertów, którzy przybliżali odbiorcom meandry sportowych dyscyplin. Podobna sytuacja miała miejsce także cztery lata później, gdy Igrzyska Olimpijskie po raz pierwszy w historii zagościły na kontynencie południowoamerykańskim.

Fot. 5 i 6. Porównanie studia olimpijskiego Telewizji Polskiej w trakcie Igrzysk Olimpijskich w Pekinie (2008) oraz Londynie (2012).

Ostatnie takie igrzyska?

Letnie Igrzyska Olimpijskie w Rio były pierwszym tak dużym wydarzeniem sportowym na tej części globu. Wcześniej olimpiada miała miejsce na terenie Ameryki Łacińskiej⁵¹. Przyznanie Brazylijczykom możliwości zorganizowania XXXI Letnich Igrzysk Olimpijskich nastąpiło w 2009 roku na sesji MKOL-u w Kopenhadze. „W głosowaniu Rio de Janeiro pokonało trzy inne miasta: Chicago, Tokio i Madryt. W trakcie obrad na kolejną kadencję przewodniczącym Komitetu został wybrany Jacques Rogge”⁵². W zawodach, które rozpoczęły się 5. i zakończyły 21. sierpnia, wzięło udział 10 500 sportowców z niemal całego świata. Przyszło im walczyć o medale w 306. konkurencjach w 28. dyscyplinach. Polska delegacja liczyła 240. zawodników Biało-czerwoni zdobyli łącznie 11 medali (dwa złote, trzy srebrne, sześć brązowych). W klasyfikacji medalowej zajęli 33. lokatę, Wynik sportowy był tylko minimalnie lepszy od tego, który zawodnicy osiągnęli cztery lata wcześniej w Londynie.

W 2016 roku Igrzyska Olimpijskie obok Mistrzostw Europy w piłce nożnej były najważniejszym sportowym wydarzeniem dla Telewizji Polskiej. O ile Euro 2016 transmitowane było w TVP na zasadzie sublicencji wykupionej od Polsatu, o tyle licencję na relacjonowanie Igrzysk TVP zakupiła na wyłączność. Telewizja Polska prezentowała XXXI Letnie Igrzyska Olimpijskie na swoich trzech ante-

⁵¹ W Meksyku w 1968 roku.

⁵² D. Miller, *Historia igrzysk olimpijskich i MKOL...*, s. 496-498.

nach⁵³ w najwyższej jakości HD – TVP1, TVP2, oraz TVP Sport⁵⁴. Transmisje telewizyjne skupiały swoją uwagę głównie wokół występów reprezentantów Polski, choć nie brakowało także relacji z zawodów, w których biało-czerwoni nie brali udziału. Przykładem mogą być mecze rugby. Ramówka telewizyjna zdominowana została przez przekazy z Rio, tym bardziej że TVP zapewniła kibicom dostęp około 800 godzin sportowych transmisji. Był to rekord, do którego publiczny nadawca przynajmniej w najbliższym czasie się nie zbliży. Oprócz relacji „na żywo” TVP pokazywała liczne magazyny m.in. *Halo tu Rio*, *Polacy na Igrzyskach*, *Dzień na Igrzyskach*. Przygotowana została ponownie również oferta specjalna dla internautów. W „dwunastu odrębnych kanałach internetowych (sport.tvp.pl/rio)”⁵⁵ udostępniono streaming, który umożliwiał kibicom śledzenie rywalizacji w mniej popularnych dyscyplinach sportowych jak choćby jeździectwo czy piłka wodna. Dodatkowo Telewizja Polska przygotowała dwie aplikacje na smartfony (TVP Stream i TVP Sport). Nadawca otworzył się także na media społecznościowe, pręźnie działające profile na Twitterze czy Facebooku sprawiły, że kibice sportowi non stop byli na bieżąco z wydarzeniami rozgrywanymi tysiące kilometrów od Polski. W sieci TVP udostępniła przeszło „2000 godzin olimpijskich materiałów”⁵⁶.

Telewizja Polska była jedynym nadawcą w kraju⁵⁷. Jak wskazują wyniki badań przeprowadzonych przez portal Wirtualnemedi.pl, „bierny udział w Igrzyskach potwierdziło przeszło 28 milionów Polaków. Transmisje z Rio przyciągnęły przed ekrany ponad 80% społeczeństwa. Serwis internetowy (sport.tvp.pl) i aplikację mobilną TVP Stream odwiedziło 4,5 mln użytkowników⁵⁸. Wynik imponuje, ponieważ różnice czasowe spowodowały, że większość bezpośrednich relacji z najważniejszych wydarzeń prezentowano w godzinach nocnych. W odróżnieniu od olimpiady roku 2012 tym razem obyło się bez większej krytyki ze strony odbiorców. Warto również podkreślić, że w trakcie Igrzysk Olimpijskich w Rio w warszawskim studio powrócono do praktyk, aby prowadzącym była jedna osoba⁵⁹. Redaktor zapraszał do nowoczesnego studia wielu gości. Na wielkim ekranie znajdującym się za stołem umiejscowionym w centrum, a także za ple-

⁵³ Zrezygnowano z transmisji w kanale informacyjnym TVP Info, oraz kanale dedykowanym TVP HD.

⁵⁴ Oficjalna data premiery kanału TVP Sport HD przypada na 12 stycznia 2014 roku.

⁵⁵ <http://sport.tvp.pl/rio/21092109/igrzyska-w-rio-bogata-oferta-telewizji-polskiej> (dostęp: 02.05.2017r.).

⁵⁶ <http://www.wirtualnemedi.pl/artykul/igrzyska-w-rio-de-janeiro-w-tvp-2000-godzin-transmisji-w-telewizji-i-internecie-45-osobowa-ekipa> (dostęp: 02.05.2017r.).

⁵⁷ Po raz pierwszy od lat dostępu do Igrzysk nie mieli abonenci Eurosportu.

⁵⁸ <http://www.wirtualnemedi.pl/artykul/io-rio-2016-najchetniej-ogladane-w-tvp2-mecze-siatkowki-hitami-60-mln-zl-z-reklam-liderem-aflofarm> (dostęp: 02.05.2017r.).

⁵⁹ Nie zrezygnowano jednak, by studio prowadziła kobieta. Jedną z prowadzących studio olimpijskie była Paulina Chylewska.

cami ekspertów prezentowane były „okienka” z wielu transmisji. W zależności od wyboru nadawcy, jedno z „okienek” robiło się większe i skupiało swoją uwagę na konkretnym wydarzeniu sportowym. Jak już zostało napisane, priorytetem były występy Polaków. Często TVP1 i TVP2 nadawały program równocześnie. Igrzyska w Brazylii pod względem medialnym były dla Polaków absolutną nowością. Pytanie, czy podobna sytuacja jeszcze kiedyś się powtórzy?

Fot. 7. Powrót do jednego prowadzącego studio olimpijskie w trakcie Igrzysk Olimpijskich w Rio de Janeiro (2016).

Fot. 8. Prezentacja studia olimpijskiego w trakcie Igrzysk Olimpijskich w Rio (2016).

Wnioski końcowe

Na kilka lat przed kolejnymi azjatyckimi Igrzyskami Olimpijskimi w Tokio⁶⁰, wiadome jest, że po raz kolejny będą one transmitowane w Telewizji Polskiej⁶¹. Publiczny nadawca wykupił sublicencję od koncernu Discovery Networks, który w swojej ofercie posiada m.in. Eurosport. Sportowy kanał nadawany drogą satelitarną w 2020 roku będzie miał wyłączne prawa do pokazywania pełnej olimpijskiej oferty. TVP z kolei będzie jedynym polskim nadawcą, który przeprowadzi transmisje na kanałach otwartych⁶². Z tego powodu wyemituje 350 godzin relacji. Igrzyska Olimpijskie po raz kolejny zagospodzą także w streamingu internetowym, jednak w sieci TVP będzie posiadać niewyłączne prawa (retransmisje, skróty najważniejszych wydarzeń). Rynek medialny jest bezwzględny, wymaga ogromnych nakładów finansowych, dlatego też w najbliższych latach trudno spodziewać się, by TVP mogła konkurować z wielkimi koncernami medial-

⁶⁰ W stolicy Japonii Letnie Igrzyska Olimpijskie zorganizowane zostaną po raz drugi w historii. Wcześniej Tokio było organizatorem w 1964 roku.

⁶¹ <http://sport.tvp.pl/28865743/telewizja-polska-pokaze-igrzyska-olimpijskie-2018-i-2020> (dostęp: 02.05.2017r.).

⁶² TVP 1, TVP 2 i być może TVP Sport, jeśli kanał pojawi się w ofercie cyfrowej telewizji naziemnej.

nymi. Za możliwość transmitowania Igrzysk Olimpijskich w latach 2018-2024 (dwa letnie i dwa zimowe) Discovery Networks zapłaciło niebagatelną sumę półtora miliarda dolarów⁶³. Międzynarodowy nadawca, amerykańska stacja telewizyjna NBC za możliwość rozdzielania praw telewizyjnych podczas Igrzysk Olimpijskich w latach 2024-2032 zapłaciła blisko osiem miliardów dolarów⁶⁴. Jak zaznacza dyrektor sportowy TVP, Włodzimierz Szaranowicz: „Wartością nadrzędną jest humanizm olimpijski, który przez ponad sto lat nie stracił swoich uniwersalnych treści”⁶⁵. Jeśli najważniejsze w igrzyskach olimpijskich jest nie zwycięstwo, ale udział w nich, należy raz jeszcze podkreślić, że Telewizja Polska od lat ten udział umożliwia swoim abonentom. Bez względu na zmianę stroju, czy nastroje polityczne sportowe święto, jakim bez wątpienia jest olimpiada, oferowane jest polskiemu widzowi. Poniższa tabela przedstawia rozwój TVP w sposobie przekazywania transmisji z Letnich Igrzysk Olimpijskich na przestrzeni ostatnich dwóch dekad.

Igrzyska	TVP 1	TVP 2	TVP 3	TVP Info	TVP Sport	TVP HD	Internet	Inne
Atlanta ,96	Tak	Tak	Nie	-	-	-	-	-
Sydney ,00	Tak	Tak	Nie	-	-	-	Nie	-
Ateny ,04	Tak	Tak	Tak	-	-	-	Nie	-
Pekin ,08	Tak	Tak	Nie	Tak	Tak	Tak	Tak	-
Londyn ,12	Tak*	Tak*	Nie	Nie	Tak	Tak	Tak	Tak**
Rio ,16	Tak*	Tak*	Nie	Nie	Tak*	Nie	Tak	Tak***

Tabela 1. Letnie Igrzyska Olimpijskie w ofercie TVP na przestrzeni lat 1996-2016.

Legenda

* kanały dostępne w jakości HD

** dostępne za pośrednictwem smartfonów, tabletów, a także aplikacji SmartTV

*** dostępne za pośrednictwem aplikacji mobilnych (TVP Stream, TVP Sport)

Po nastaniu tzw. rewolucji cyfrowej, która zdeterminowała wiele zmian na rynku medialnych, Telewizja Polska podporządkowała się obowiązującym zasadom. Świadczą o tym nowe specjalistyczne kanały telewizyjne, zakup narzędzi

⁶³ Informacja na temat kosztów sublicencji, jakie TVP zapłaciło Discovery, utrzymywane są w ścisłej tajemnicy. Dla porównania Za prawo do transmitowania igrzysk w Atlancie telewizja NBC musiała wyłożyć 456 milionów dolarów. Podane za: http://archiwum.rp.pl/artyku/101756-Zlote-dni-NBC.html?_=Rzeczpospolita-101756?_=20 (dostęp: 02.05.2017r.).

⁶⁴ <https://www.usatoday.com/story/sports/olympics/2014/05/07/nbc-olympics-broadcast-rights-2032/8805989/> (dostęp: 02.05.2017r.).

⁶⁵ <http://centruminformacji.tvp.pl/28865592/telewizja-polska-i-discovery-communications-podpisuja-umowe-dotyczaca-transmisji-igrzysk-olimpijskich> (dostęp: 02.05.2017r.).

umożliwiających przekaz telewizyjny w możliwe najlepszej jakości, czy wreszcie otworzenie się na internet, media społecznościowe etc. Medialny rynek jest bezwzględny i bardzo kosztowny, nie jest jednak powiedziane, że za kilka lat odbiorcy TVP nie otrzymają od nadawcy transmisji olimpijskich w formacie 3D. Być może wkrótce Igrzyska Olimpijskie dostępne będą dla abonentów także w jakości UltraHD, 4K, a może nawet w technice 360 stopni? Telewizja Polska walczy o swojego sportowego widza. Jeśli w najbliższych latach zamierza go zatrzymać przy sobie, jej właściciele muszą wciąż robić wszystko, aby być atrakcyjnym konkurentem na rynku. W dobie platform cyfrowych, internetu i innych nowoczesnych technologii wybór nie jest prosty. Czy TVP wciąż będzie towarzyszyła najważniejszym wydarzeniom sportowym na świecie? Kluczem do sukcesu wydaje się content, który publiczny nadawca od lat oferuje swoim odbiorcom. Choć w ostatnich latach udział sportowych imprez w ramówce TVP jest mniejszy, *Ustawa o radiofonii i telewizji* determinuje pewne regulacje, gwarantując sympatykom sportu dostęp do najważniejszych wydarzeń. Romantyzm Igrzysk Olimpijskich został zatracony przeszło dwie dekady temu. Nie zmienia się jednak zainteresowanie nimi. Można być przekonanym, że ta sytuacja nie ulegnie zmianie również w najbliższych dziesięcioleciach.

Bibliografia:

- Autor nieznany, *Igrzyska XXIX Olimpiady Pekin 2008*, pod red. Polskiego Komitetu Olimpijskiego, Warszawa 2008.
- Falewicz R., *Historia igrzysk olimpijskich*, Poznań 2004.
- Grzegorzczak S., *Atlanta 1996 [w:] Igrzyska Olimpijskie na przełomie wieków. Polska w Atlancie, Nagano, Sydney, Salt Lake City, Atenach i Turynie*, pod red. Polskiego Komitetu Olimpijskiego, Warszawa 2006.
- Kończak J., *Od Tele-Echa do Polskiego Zoo. Ewolucja programu TVP*, Warszawa 2007.
- Koział A., *Za chwilę dalszy ciąg programu... Telewizja Polska czterech dekad 1952-1989*, Warszawa 2003.
- Lipoński W., *Od Aten do Atlanty. Minihistoria nowożytnych igrzysk olimpijskich 1896-1996*, Poznań 1996.
- Loewe I., *Igrzyska olimpijskie w polskiej telewizji [w:] Igrzyska Olimpijskie w mediach masowych: 1948-1984*, pod red. E. Pawlak-Hejno, M. Piechoty, P. Nowaka, Lublin 2016.
- Mielczarek T., *W analogowym świecie. Zarys dziejów telewizji w Polsce w latach 1989-2013*, Kielce 2015.
- Miller D., *Historia igrzysk olimpijskich i MKOL. Od Aten do Londynu – 1984-2012*, Poznań 2012.
- Olimpiada w Sydney – zainteresowanie i ocena relacjonowania jej przez TVP*, Warszawa 2000.
- Olszański T., *Osobista historia Olimpiad*, Warszawa 2004.
- Ostrowski A., *Telewizyjna transmisja sportowa, czyli największy teatr świata*, Wrocław 2007.
- Skoczek T., *Strategia TVP S.A. 2002-2006*, Bochnia 2003.
- Szczepański J.A., *Od Olimpij do olimpiad*, Kraków 1980.
- Szostkiewicz S., *Olimpiada w Meksyku (Recepcja programów olimpijskich radia i telewizji)*, Warszawa 1970.
- Świerczyńska-Głownia W., *Ewolucja rynku telewizyjnego w Polsce*, Kraków 2014.
- Tuszyński B., *Radio i sport*, Warszawa 1993.

Urbaś H., *Polski ruch olimpijski a media [w:] 90 lat na olimpijskim szlaku*, pod red. Polskiego Komitetu Olimpijskiego, Warszawa 2009.
Ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji.

Netografia:

- Armour N., *NBC Universal pays \$ 7,75 billion for Olympic through 2032* <https://www.usatoday.com/story/sports/olympics/2014/05/07/nbc-olympics-broadcast-rights-2032/8805989/> (dostęp: 02.05.2017r.).
- <http://archiwum.rp.pl/artykul/81540-250-godzin-z-Atlanty.html> (dostęp: 02.05.2017r.).
- http://archiwum.rp.pl/artykul/298033-Cala-dobe.html?_Rzeczpospolita-298033?_=9 (dostęp: 02.05.2017r.).
- http://archiwum.rp.pl/artykul/101756-Zlote-dni-NBC.html?_Rzeczpospolita-101756?_=20 (dostęp: 02.05.2017r.).
- Biuro Marketingu TVP, *Telewizja Polska pokaże igrzyska olimpijskie 2018 i 2020* <http://sport.tvp.pl/28865743/telewizja-polska-pokaze-igrzyska-olimpijskie-2018-i-2020> (dostęp: 02.05.2017r.).
- <http://centruminformacji.tvp.pl/28865592/telewizja-polska-i-discovery-communications-podpisuja-umowe-dotyczaca-transmisji-igrzysk-olimpijskich> (dostęp: 02.05.2017r.).
- <http://centruminformacji.tvp.pl/15802866/tysiac-godzin-transmisji> (dostęp: 02.05.2017r.).
- Dąbek A., *londyn2012.tvp.pl - 16 równoległych kanałów na IO* <http://satkuriel.pl/news/76966/londyn2012tvpp16-rownoległych-kanałów-na-io.html> (dostęp: 02.05.2017r.).
- Paszkowski P., *Wielkie chwile sportu: Triumf pod Akropolem* <https://media2.pl/media/125991-Wielkie-chwile-sportu-Triumf-pod-Akropolem.html> (dostęp: 02.05.2017r.).
- <https://www.pb.pl/40-godzin-na-dobe-igrzysk-w-pekynie-w-tvp-440214> (dostęp: 02.05.2017r.).
- Szczepłek S., *Włodzimierz Szaranowicz: Telewizja Polska na pewno pokaże igrzyska* <http://www.rp.pl/Media/301299969-Wlodzimierz-Szaranowicz-Telewizja-Polska-na-pewno-pokaze-igrzyska.html> (dostęp: 02.05.2017r.).
- <http://sport.tvp.pl/rio/24858780/ateny-2004> (dostęp: 02.05.2017r.).
- <http://sport.tvp.pl/rio/24858814/atlanta-1996> (dostęp: 02.05.2017r.).
- <http://sport.tvp.pl/rio/21092109/igrzyska-w-rio-bogata-oferta-telewizji-polskiej> (dostęp: 02.05.2017r.).
- Szewczyk Ł., *Igrzyska Olimpijskie 2012 w HD i 3D w kanałach „n”* <https://media2.pl/media/92524-Igrzyska-Olimpijskie-2012-w-HD-i-3D-na-kanałach-n.html> (dostęp: 02.05.2017r.).
- <http://www.tvp.info/8140462/informacje/technologie/tvp-info-czasowo-zakodowane-na-astrze/> (dostęp: 02.05.2017r.).
- <http://www.tvp.pl/centrum-informacji/informacje-dla-mediow/komunikaty-centrum-informacji/studio-tvp-hd-z-najwieksza-plazma-w-polsce/15802873> (dostęp: 02.05.2017r.).
- <http://www.wirtualnedia.pl/artykul/igrzyska-w-rio-de-janeiro-w-tvp-2000-godzin-transmisji-w-telewizji-i-internecie-45-osobowa-ekipa> (dostęp: 02.05.2017r.).
- <http://www.wirtualnedia.pl/artykul/io-rio-2016-najchetniej-ogladane-w-tvp2-mecze-siatkowki-hitami-60-mln-zl-z-reklam-liderem-aflofarm> (dostęp: 02.05.2017r.).
- <http://www.wirtualnedia.pl/artykul/kibice-oburzeni-na-olimpijskie-wpadki-tvp-nie-na-zywo-reklamy-i-przerwana-transmisja> (dostęp: 02.05.2017r.).
- <http://www.wirtualnedia.pl/artykul/tvp-reklamy-dozwolone-w-przerwie-transmisji-sportowej> (dostęp: 02.05.2017r.).
- <http://www.wirtualnedia.pl/print/igrzyska-olimpijskie-w-telewizji> (dostęp: 02.05.2017r.).

Spis ilustracji:

Fot. 1,2,3,4. Źródło: <https://www.youtube.com/watch?v=sCadRfalpm0&t=12s> (dostęp: 02.05.2017r.).

Fot. 5. Źródło: https://www.youtube.com/watch?v=OmSbZNTxC_o (dostęp: 02.05.2017r.).

Fot. 6. Źródło: <http://www.tvp.pl/centrum-informacji/informacje-dla-mediow/komunikaty-centrum-informacji/ceremonia-otwarcia-igrzysk-olimpijskich-w-londynie-na-zywo-w-telewizji-polskiej/15790716> (dostęp: 02.05.2017r.).

Fot. 7 i 8. Źródło: <http://forum.media2.pl/viewtopic.php?t=2132&start=780> (dostęp: 02.05.2017r.).

Spis tabel:

Tabela 1. Opracowanie własne.

Streszczenie

Od lat 60. XX wieku w Polsce za przeprowadzanie telewizyjnych transmisji z Igrzysk Olimpijskich odpowiedzialna jest Telewizja Polska. Niemal każdorazowo w projekt zaangażowanych jest kilka stacji z portfolio TVP, które oferują setki godzin transmisji „na żywo”, rozmowy z gośćmi w Studiach Olimpijskich, ekskluzywne wywiady etc. Historycznymi pod względem przekazu były Igrzyska Olimpijskie Rio 2016. TVP zapewniła widzom ponad 800 godzin bezpośrednich transmisji. Dodatkowo za pośrednictwem internetowych stron i aplikacji udostępnione zostały transmisje wielu różnorodnych dyscyplin – odbiorca mógł zdecydować, jakie zmagania w danym momencie chce śledzić. Referat skupia uwagę na zmianach, jakie nastąpiły w „polskich” przekazach Igrzysk Olimpijskich na przestrzeni ostatnich dwudziestu lat. Przy analizowaniu medialnych zmian warto się zastanowić, jakie nowości technologiczne czekają na odbiorców podczas Igrzysk Olimpijskich w Tokio, w 2020 roku.

Słowa kluczowe: letnie igrzyska olimpijskie, telewizja, sport, media, telewizja polska.

From Atlanta to Rio - Summer Olympics on TVP “yesterday” and “today”

Summary

Ever since the 60's the Telewizja Polska takes the duty of broadcasting the Olympics in Poland. Almost everytime a few channels from Telewizja Polska take part in it by offering hundreds of hours full of live transmissions from the Olympics, talks with guests in the Studia Olimpijskie, exclusive interviews, etc. Historical part when it comes to broadcasting were the Olympics in Rio in 2016. TVP had given its receivers over 800 hours of direct transmissions. Additionally, thanks to the websites and apps we were given transmissions of many other disciplines - the viewer could decide which discipline he wants to watch thanks to the broad offer from TVP. The paper is going to focus on the changes that took place within the 20 years of Olympics broadcasts in polish television. Since we are on topic, it's worthwhile to take a second to think what kind of technology will have its debut during the Olympics in Tokio in 2020.

Keywords: summer olympics, television, sport, media, polish television.
